

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
242-11

meddelad i Stockholm den 19 oktober 2011

KLAGANDE

AA

Ombud:
Förbundsjurist Phillip Eldon
LO-TCO Rättsskydd AB
Box 1155
111 81 Stockholm

MOTPART

Försäkringskassan
103 51 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 17 november 2010 i mål nr 1587-10, se bilaga

SAKEN

Sjukersättning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 111488

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-12:00
13:00-16:30

YRKANDEN M.M.

AA yrkar att hon ska beviljas halv sjukersättning tills vidare fr.o.m. november 2008 och anför bl.a. följande. Den försäkringsmedicinske rådgivaren har bedömt att underlaget styrker betydande begränsning av arbetsförmågan sett mot hela arbetsmarknaden, dvs. även i förhållande till skyddat arbete och arbete med lönebidrag. Överläkare BB vid smärtrehabmottagningen har funnit att det är uteslutet att hon skulle kunna arbeta mer än 50 procent. Flera andra läkare delar denna uppfattning. Försäkringskassan gör gällande att det är sannolikt att arbetsförmågan kan komma att återvinnas men det framgår inte vad kassan stödjer sin uppfattning på. Det kan inte utläsas av den försäkringsmedicinske rådgivarens yttrande att det skulle finnas andra åtgärder än rökstopp och viktnedgång som skulle kunna förbättra arbetsförmågan. Livsstilsförändringar som rökstopp och viktnedgång bör inte jämföras med medicinsk behandling och rehabilitering.

Försäkringskassan bestrider bifall till överklagandet och anför bl.a. följande. För rätt till sjukersättning krävs att arbetsförmågan vid tiden för det överklagade beslutet kunde anses vara nedsatt för all överskådlig framtid i arbete på hela arbetsmarknaden vari ingår skyddat arbete och arbete med lönebidrag. Vidare krävs att det inte fanns några rehabiliteringsåtgärder som kunde bedömas leda till en återvunnen arbetsförmåga. Med hänsyn till den typ av sjukdomsbesvär det är fråga om i målet, myalgi/myofasciellt smärttillstånd, dvs. smärta i muskler och bindväv, kan arbetsförmågan sannolikt komma att kunna återvinnas även om det tar lång tid. Försäkringskassan har inte hävdats att rökstopp och viktnedgång ska anses som medicinsk behandling eller rehabilitering. Däremot talade det förhållandet att den försäkringsmedicinske rådgivaren bedömt att viktminskning och rökstopp i viss mån kan verka smärtlindrande för att smärttillståndet sannolikt inte skulle bestå för överskådlig framtid.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Enligt 7 kap. 1 § första stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring, AFL, har en försäkrad vars arbetsförmåga är nedsatt med minst en fjärdedel på grund av sjukdom eller annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan rätt till sjukersättning eller aktivitetsersättning. För rätt till sjukersättning krävs att arbetsförmågan kan anses stadigvarande nedsatt och att åtgärder som avses i 3 kap. 7 b § eller 22 kap. – i huvudsak medicinsk respektive arbetslivsinriktad rehabilitering – inte bedöms kunna leda till att den försäkrade återfår någon arbetsförmåga. Av 7 kap. 1 § fjärde stycket följer att sjukersättning utges tills vidare.

I 7 kap. 3 § första stycket AFL stadgas att det vid bedömningen av i vad mån arbetsförmågan är nedsatt ska beaktas om den försäkrade har sådan förmåga att han eller hon kan försörja sig själv genom förvärvsarbete på arbetsmarknaden. Bedömningen ska göras efter samma grunder oavsett arten av den föreliggande nedsättningen av prestationsförmågan.

Enligt 7 kap. 2 § AFL får försäkrad, vars arbetsförmåga är helt eller i det närmaste helt nedsatt, hel sjukersättning eller aktivitetsersättning. Försäkrad, vars arbetsförmåga inte är nedsatt i sådan grad men med minst tre fjärdedelar, får tre fjärdedels ersättning. Är den försäkrades arbetsförmåga nedsatt i mindre grad men med minst hälften, utges halv ersättning. I övriga fall utges en fjärdedels ersättning.

Av 7 kap. 3 b § AFL följer att det efter ett beslut om sjukersättning ska göras en ny utredning av den försäkrades arbetsförmåga senast vart tredje år fram till dess att den försäkrade fyllt 60 år.

AFL har upphävts men är enligt 1 kap. 3 § lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken tillämplig i målet. Regler om sjukersättning motsvarande dem i AFL finns numera i 33 kap. socialförsäkringsbalken.

Reglerna om beviljande av sjukersättning ändrades per den 1 juli 2008. I motiven anförs bl.a. följande. Genom ändringen skärps kraven så att sjukersättning endast ska kunna beviljas i de fall rehabiliteringsåtgärder inte bedöms kunna leda till att den försäkrade återfår någon arbetsförmåga. Nedsättningen av arbetsförmågan ska vara stadigvarande. Med detta begrepp avses att nedsättningen bedöms bestå för all överskådlig framtid. Det måste således röra sig om kroniska sjukdomar och irreversibla skador där ytterligare medicinsk eller arbetslivsinriktad rehabilitering inte bedöms kunna leda till att den försäkrade återfår någon arbetsförmåga eller att den arbetsförmåga som finns kan förbättras. Bedömningen av om arbetsförmågan är stadigvarande nedsatt eller om ytterligare rehabilitering kan leda till att den försäkrade återfår någon arbetsförmåga måste utgå från den kunskap som är tillgänglig vid prövningstillfället. Det kan inte rimligen vägas in att det i framtiden skulle kunna komma fram behandlingsmetoder eller arbetshjälpmedel som gör att arbetsförmåga då kan återvinnas. Prövningen av den försäkrades arbetsförmåga ska göras i förhållande till förvärvsarbete på hela arbetsmarknaden. Det tidigare kravet på att arbetet ska vara normalt förekommande på arbetsmarknaden har alltså tagits bort. Möjligheten att beakta andra faktorer än nedsättningen av arbetsförmågan har också tagits bort (prop. 2007/08:136 s. 88 och 103).

Av handlingarna i målet framgår följande. AA drabbades sommaren 2006 av ett skalltrauma i samband med en dykolycka och var därefter sjukskriven med bl.a. diagnosen myofasciellt smärttillstånd. Under hösten 2008 genomgick hon fem veckors smärtrehabilitering vid Akademiska sjukhuset i Uppsala. Ansvarig läkare gjorde sedan bedömningen att det är uteslutet att tänka sig att AA någonsin kommer att arbeta mer än 50 procent. Andra behandlande läkare syntes ha samma uppfattning. Den försäkringsmedicinske rådgivaren gjorde bedömningen att underlaget styrker betydande begränsning av arbetsförmågan under många år sett mot hela arbetsmarknaden. Det gick däremot

inte att styrka att smärtan och därmed förmågebegränsningen kommer att vara varaktig, dvs. oförändrad i 20–25 år till.

AA yrkar halv sjukersättning tills vidare. Den första frågan i målet är om AAs arbetsförmåga fr.o.m. november 2008 på grund av sjukdom kan anses ha varit stadigvarande nedsatt med minst en fjärdedel. Vidare ska, för att sjukersättning ska kunna beviljas, ytterligare medicinsk eller arbetslivsinriktad rehabilitering bedömas inte kunna medföra att arbetsförmågan kan förbättras. Däremot krävs det inte att rehabiliteringsåtgärder har vidtagits. Arbetsförmågan ska bedömas i förhållande till förvärvsarbete på hela arbetsmarknaden, inklusive skyddat arbete eller arbete med lönebidrag.

Enligt motivuttalanden ska begreppet stadigvarande nedsatt arbetsförmåga tolkas så att nedsättningen förväntas kvarstå under all överskådlig framtid. Det finns däremot varken i lagtext eller motiv stöd för att ställa upp ett krav på att nedsättningen ska kvarstå livslångt eller fram till pensionsåldern. Arbetsförmågan ska utredas på nytt minst vart tredje år.

I målet är fråga om en typ av sjukdomsbesvär – smärta i muskler och bindväv – av vilka inga generella slutsatser kan dras beträffande bedömningen av nedsättningens varaktighet över tid. Avgörande blir det underlag i form av medicinsk och annan utredning som föreligger i det enskilda fallet.

Högsta förvaltningsdomstolens finner i och för sig att AAs besvär är sådana att hennes arbetsförmåga kan antas komma att vara nedsatt under förhållandevis lång tid. Utredningen ger emellertid inte tillräckligt stöd för

Mål nr
242-11

slutsatsen att hennes arbetsförmåga kan anses ha varit stadigvarande nedsatt fr.o.m. november 2008. Överklagandet ska därför avslås.

Nils Dexe

Margit Knutsson

Henrik Jermsten

Olle Stenman

Anita Saldén Enérus

Anna Samuelsson
justitiesekreterare

Avd. 2011-09-07

Föredraget II

Målet har föredragits av justitiesekreteraren Emma Rönström.